

FLITS!

Sanne Nuij

Wie had verwacht dat de favoriete pop uit de poppenhoek, de mooiste boot van de watertafel of de mooiste kerstbal uit de kerstboom in de aula een avontuur kon beleven? En dat dit avontuur terug te zien zou zijn op internet of op het digitale schoolbord? Project FLITS! laat leerlingen en leerkrachten kennismaken met alle creatieve mogelijkheden van de computer.

Project FLITS! wil kinderen inspireren tot artistieke en creativiteit in combinatie met de computer, als tegenhanger van passieve hobby's als tv-kijken en computergames. Die missie starten we waar dat volgens ons logisch is: binnen het onderwijs. Wij zetten alles op alles om de leerkracht te overtuigen van de kansen die een computer, en in veel gevallen een digitaal schoolbord, kan brengen. Dan volgen de leerlingen vanzelf!

Creatieve computers

Veel leerkrachten hebben het gebruik van de computer in de klas enthousiast omarmd. Ze maken gebruik van verschillende leerzame programma's en het digitale schoolbord heeft duidelijk steeds meer een meerwaarde ten opzichte van het meer traditionele whiteboard of krijtbord. Omdat er steeds meer kennis is van verschillende leerstijlen en van meervoudige intelligentie, komen er ook steeds meer toepassingen en computerprogramma's, die hier binnen een onderwijscontext op aansluiten. Gelukkig maar! Is het gebruik van de computer in de klas moeilijk? Soms. Komt creativiteit hier aan bod? Meestal niet. En dáár zagen wij nou een mogelijkheid voor leerkrachten en leerlingen.

Project

Wij zijn Project FLITS!, een collectief van docenten en grafisch vormgevers. Ons doel is om leerlingen en leerkrachten de creatieve mogelijkheden van een computer te laten zien en hen te inspireren tot het delen van de resultaten via de computer en het internet.

Wij combineren het gebruik van verbeeldingskracht van leerkracht en leerlingen, handarbeid en een computer of het digitale schoolbord tot een (korte) film, oftewel een animatie. De methode die we gebruiken heet Stop Motion animatie, en is onder andere bekend van tv-series als *Buurman* en *Buurman, Wallace en Grummit*, *Pieter Post* en *Pingu*.

Resultaten van workshops Stop Motion animatie staan inmiddels op YouTube, websites van scholen en op pagina's van trotse leerlingen en leerkrachten die door middel van sociale media als Hyves en Facebook hun hobby's en dagelijkse bezigheden met elkaar delen.

Kinderen zijn standaard enthousiast over de workshops die we geven. Hun motivatie? 'Werken met de computer is cool!' Onze uitdaging zit in het delen van onze inzichten en passie met leerkrachten, zodat zij zelf met animatie aan de slag gaan in de klas. Dat kan heel eenvoudig en past perfect bij de ontwikkelingen rondom het digitale schoolbord.

Stop Motion Les

Stop Motion animatie is een manier van het in beweging brengen van statische objecten, bijvoorbeeld speelgoed, papieren objecten of kleipoppetjes. Door de basis van video en film te gebruiken, namelijk een reeks foto's die snel achter elkaar wordt afgespeeld, ontstaat een fantasiewereld waarbij 'stille' objecten toch blijken te kunnen bewegen. Denk maar eens aan een pen die zelf gaat schrijven, een legohuis dat zichzelf bouwt of een blok klei dat langzaam verandert in een poppetje dat avonturen gaat beleven.

Binnen een les of workshop Stop Motion animatie gaat de hele klas aan de slag met het maken van een animatie. Plenair of in kleinere groepen werken leerlingen samen aan een verrassend resultaat.

Leerlingen starten altijd met het bedenken van een **verhaal**. Dit kan vanuit een thema, waaraan gewerkt wordt binnen de klas, maar 'vrij aan de slag' gaan kan ook tot bijzondere resultaten leiden. Hier zijn verschillende technieken voor; denk hierbij aan vrije associatie, mindmapping door middel van picto's en tekeningen en brainstormen.

Het verhaal wordt vertaald naar een **storyboard**: dit is een duidelijke weergave van de verhaallijn in korte woorden of tekeningen. Dit storyboard zorgt voor overzicht met betrekking tot de verhaallijn en biedt leerlingen structuur tijdens het animeren. Leuk om te weten; het toepassen van een storyboard is gebruikelijk binnen de professionele wereld van film en animatie.

Nadat het storyboard volledig is, werken kinderen aan het decor en aan de '**spelers**' die een rol spelen binnen de animatie. Deze 'spelers' kunnen alle mogelijke verplaatsbare objecten zijn, als ze maar niet te groot zijn. Actiefiguren, barbies, knuffeltjes en blokken lenen zich hier goed voor. Het decor kan in de basis worden gemaakt van oud behang, posters, prentenboeken of knipsels uit tijdschriften. Denk hierbij aan het decor in het theater: dat is vaak simpel en plat. Wanneer er wat meer tijd beschikbaar is, is het leuk om het decor en de hoofdrolspelers zelf te maken met klei, papier of textiel.

Spelers klaar? Decor klaar? Storyboard duidelijk? Animeren maar! Nu komt de computer in beeld. Op de computer is een zeer eenvoudig programma geïnstalleerd en een webcam aangesloten. Deze webcam maakt, bij het indrukken van de spatiebalk, een foto van het decor en de 'spelers'.

Stop Motion animatie gaat uit van de traditionele manier van films maken: wanneer foto's snel achter elkaar geprojecteerd worden, vormen zij een film. Verschuif voordat je een nieuwe foto maakt de 'spelers' een beetje, en voor de volgende foto wéér een beetje. Kijk het resultaat tussentijds terug en ... het verhaal komt tot leven!

Magisch moment

Telkens weer is het eerste besef dat er een film wordt gemaakt en een eigen bedacht verhaal tot leven komt, een magisch moment. Leerlingen zien dat de losse foto's een film worden en dat hun input zorgt voor een resultaat dat zij bewonderen: een resultaat dat ze normaal alleen op de televisie of op de computer zien.

Vaak horen we van leerkrachten dat zij blij verrast zijn met het resultaat. Doordat kinderen meedenken aan een verhaal, samenwerken aan de spelers en het decor en hierdoor een regisserende rol aannemen, tonen zij verantwoordelijkheid en soms zelfs een vooruitziende blik: 'Nu moet het poppetje daarheen, toch juf?'

Elk moment van de dag

De techniek is eenvoudig. De software is laagdrempelig. Leerlingen vinden het reuze spannend en zijn trots op het resultaat. Deze argumenten zorgen ervoor dat een Stop Motion animatie op elk moment van de dag 'in te passen' is binnen de les. Zo kun je bijvoorbeeld de beginselen van rekenen vertalen naar een animatie, of een animatie maken rond een zojuist geïntroduceerde letter. Ook thema's als verdriet, blijdschap of verliefdheid zijn inspirerend: soms is het moeilijk om deze begrippen in woorden te vangen, en dat hoeft nou juist niet wanneer je samen een Stop Motion animatie maakt!

Het maken van een animatie hoeft niet lang te duren: in een half uur zou je bijvoorbeeld de week kunnen afsluiten met het samenvatten ervan in een korte animatie.

• Foto's: FLITS!

Leerlingen vinden het leuk om met Stop Motion Animatie te werken en zijn trots op het resultaat

Samen werken de leerlingen aan het decor van hun filmpje

Animaties in de onderbouw

Ook jonge kinderen kunnen aan de slag met Stop Motion animatie. De focus ligt dan veel meer op het bedenken van een verhaal, het vormgeven van deelnemers aan het verhaal en de basis: het feit dat veel foto's achter elkaar een film worden.

Tijdens een van onze workshops binnen het thema 'Vriendje', gelinkt aan de nationale Vriendjesweek, vertelde Senne, een stoere jongen, dat hij graag een hond wilde tekenen. Hij had er ook een rol voor bedacht: het was de hulphond van de hoofdrolspeler. Toen zijn buurvrouw vroeg waarom hij die hond oranje kleurde en niet bruin bijvoorbeeld, antwoordde hij 'omdat dat de lievelingskleur van de juf is!'. Het resultaat was een verrassende animatie waarin hoofdrolspelers in verschillende vormen en kleuren voorbij kwamen. Op verzoek van de jonge regisseurs kwamen andere klassen kijken naar de première van de korte film *De oranje hond en zijn vriendjes*.

Pluspunten op een rij

Leerlingen leren samenwerken en structureel denken

Een Stop Motion animatie maak je samen. Er worden rollen verdeeld. Zo drukt er een leerling telkens op het juiste moment op de spatiebalk, verplaatsen leerlingen om de beurt een speler of een stukje decor, wordt er gecontroleerd of er geen handjes in beeld zijn en ten slotte dient er bijgehouden te worden waar wij ons in verhouding tot het storyboard begeven. Vooral door laatstgenoemde handeling leren leerlingen om vooruit te denken, een groter geheel te zien en zichzelf te controleren.

Er is direct zichtbaar resultaat

De gemaakte beelden kunnen te allen tijde worden afgespeeld in een gewenste snelheid. Zo wordt snel zichtbaar dat er daadwerkelijk een film ontstaat uit de losse beelden.

Leerlingen leren meer over de geschiedenis en basisbeginselen van film en video

Het is moeilijk om voor te stellen dat film gemaakt kan worden door een losse reeks foto's: film komt toch uit een telefoon, webcam of digitale camera?

Kinderen zijn zich vaak niet bewust van de geschiedenis van film of van de techniek die erachter ligt. Dat hóéft natuurlijk niet, maar toch merken wij dat een workshop Stop Motion animatie vaak een aanknopingspunt voor de leerkracht is om meer te vertellen over film en de geschiedenis die daar aan verbonden is.

De FLITS! Methodiek is te gebruiken voor elke leeftijdsgroep

Hoe ouder de doelgroep, hoe meer verantwoordelijkheid zij aankunnen. Kinderen uit de onderbouw werken goed samen in grotere groepen met intensieve begeleiding. Verbeeldingskracht en samenwerken staan hierin centraal. Hoe hoger de klas, hoe meer de focus op achterliggende technieken en op esthetiek komt te liggen.

Leerlingen leren hoe zij een verhaal van begin tot eind in beeld brengen zónder daarbij tekst te gebruiken.

En dat is soms nog best een uitdaging! Leerlingen zijn inmiddels gewend aan een dialoog, aan het delen van hun gevoelens, gedachten en verhalen door middel van spraak. Wanneer dit element niet aan bod komt in het eindresultaat, zorgt dit voor een ander perspectief voor de leerlingen. Dit zorgt voor een bijzonder resultaat.

Show

Natuurlijk zijn leerlingen en leerkrachten trots op hun resultaat. En waarom zouden zij dat dan niet delen met de wereld om hen heen? Dat kan heel eenvoudig!

Via internet op bijvoorbeeld YouTube of Hyves, maar ook op de website van de school.

Ook is er mogelijkheid tot meer 'glamour'; er zijn inmiddels al filmpremières georganiseerd door klassen, inclusief rode loper en deftige kleding. Ook zijn weeksluitingen en -openingen en jaarsluitingen verrijkt met zelfgemaakte Stop Motion animaties. Of wat dacht je van een filmfestival waar alle klassen van de school aan meedoen? Het kan allemaal! 🌟

Workshops en scholing

Stichting LivEmotion geeft workshops aan leerlingen en leerkrachten. Voor leerkrachten zijn er trainingen, waardoor zij, met behulp van een eenvoudig toe te passen lespakket, zélf aan de slag kunnen met Stop Motion animatie. Een lespakket bevat een reader met instructies en voorbeelden van lessen, animatiemateriaal en een webcam. De training voor leerkrachten duurt een dagdeel en kan daardoor goed ingepast worden binnen een studie- of inspiratiedag of onderwijs Symposium. Kijk voor meer informatie op www.flitsfilm.nl of mail naar info@flitsfilm.nl.